

جیمز هنسن

ترجمه‌ی سیده معصومه موسوی وایمان همتی

مسائل فلسفی در مشاوره و روان درمانی

رویارویی با چهار پرسش درباره‌ی شناخت، اثربخشی و حقیقت

www.ketab.ir

سرشناسه هسن، جیمز تی. ۱۹۶۲-م. Hansen, James T. ۱۹۶۲
عنوان مسائل فلسفی در مشاوره و روان‌درمانی: رویارویی با چهار پرسش دریاری شناخت، الریختی و حقیقت
نام پدیدآور جیمز تی. هسن؛ ترجمه‌ی سیدمعصومه موسوی، ایمان همتی.
مشخصات نشر تهران: شب‌خیز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری ۱۹۲ ص: ۱۴/۵ x ۲۱/۵ س.م.
شابک ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۷۸-۲۳-۴
وضعیت فهرست نویسی فیبا
یادداشت عنوان اصلی: Philosophical issues in counseling and psychotherapy, 2014.
یادداشت عنوان فرعی: Encounters with four questions about knowing, effectiveness, and truth
عنوان دیگر رویارویی با چهار پرسش دریاری شناخت، الریختی و حقیقت.
موضوع مشاوره / Counseling / پزشکی - فلسفه / Medicine - Philosophy
شناسه افزوده موسوی، سیدمعصومه، ۱۳۶۴-، مترجم
شناسه افزوده همتی، ایمان، ۱۳۶۶-، مترجم
رده بندی کنگره BC۴۸۰/۸
رده بندی دیویی ۴۱۶/۸۹۱۴
شماره کتابشناسی ملی ۰۶۷۱۷۳۶
اطلاعات رگورده کتابشناسی فیبا

www.ketab.ir

مسائل فلسفی در مشاوره و روان‌درمانی
رویارویی با چهار پرسش درباره‌ی شناخت، اثربخشی و حقیقت

*Philosophical Issues in Counseling and Psychotherapy
Encounters with Four Questions about Knowing, Effectiveness, and Truth*

James T. Hansen

مترجم: جیمز تی. هانس	مترجم: سیمین
«سکینه معصومه موسوی و ایمان همتی»	مترجم: مترجمان
طاهره عالی‌نژادیان	نمونه‌خوان
حبیب‌رضایی	طراح جلد
پردیس دانش	چاپ و صحافی

چاپ اول ۱۴۰۰، ۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۷۸-۲۳-۴
قیمت: ۶۷۰۰۰ تومان

نشر شبخیز: تهران، انتهای اشرفی اصفهانی، خیابان نفت، پلاک ۴۴، واحد ۲۲

تلفن: ۴۴۸۷۰۴۲۶

Email: nashreshabkhiz@gmail.com

nashreshabkhiz

فهرست

پیش‌گفتار.....	۱
فصل یکم: فرهنگ سلامت روان.....	۵
فصل دوم: درآمدی بر پیش‌ش‌های فلسفی.....	۴۵
فصل سوم: شناختن یک مراجع به چه می‌انجامد؟.....	۵۹
فصل چهارم: چه چیز مشاوره را اثربخش می‌کند؟.....	۸۹
فصل پنجم: در ارتباط مشاوره حقایق کشف می‌شوند یا پدید می‌آیند؟.....	۱۱۷
فصل ششم: آیا مشاوران باید ایده‌ی حقیقت را کنار بگذارند؟.....	۱۳۷
فصل هفتم: سفر ادامه دارد.....	۱۶۱
کتاب‌نامه.....	۱۷۷
نمایه نام‌ها.....	۱۸۵

پیش گفتار

من همیشه نویسندگانی را ستایش کرده‌ام که اندیشه‌ها، احساسات و کشمکش‌هایشان را درباره‌ی کار بالینی با دیگران به اشتراک گذاشته‌اند (برای مثال Kottler, 2010). فرد برای کمک کردن به دیگران باید وارد ماتریسی ارتباطی شود، که پر است از نظام‌های معنایی پریپیچ‌وخم، واقعیت‌های هیجانی نامعنا، تعارض‌های دردآور، که در سرتاسر تاروپود هر زندگی‌ای تنیده شده است. یاری‌گری حرفه‌ای، امری ذاتاً ارتباطی است. توصیف کردن آن درون زبانی فنی و جداشده به زیان این فعالیت است.

من باور دارم که این اصل ارتباطی بر ایده‌ها هم اطلاق پذیر است. مفاهیم، نظریه‌ها، و فلسفه‌ها می‌توانند سرچشمه‌های غنی پیوند، نوزایی، شکفتگی و ناامیدی برای کسانی باشند که پیوسته آن‌ها را بررسی می‌کنند. در واقع، این تجربه‌ها می‌توانند به طور خاص به وسیله‌ی ایده‌های حرفه‌های یاری‌گر پدید آیند. نظریه‌های مشاوره‌زاییده‌ی میل به تسکین دیگرانی است که رنج می‌کشند. از این رو، ارتباط داشتن دی‌ان‌ای مفاهیمی است که کار بالینی را پیش می‌برند. هنگامی که این مفاهیم در خاکی فکری ریشه دواند، ذات ارتباطی این مفاهیم می‌تواند گسترش پیدا کرده و رشد کند، و در ذهن کسانی که درباره‌شان تأمل می‌کنند زنده شود.

ایده‌ها همواره همراهان ثابت قدم من بوده‌اند. آن‌ها همراهانی صمیمی در کشمکش‌های من در راه برطرف کردن تعارض‌های فکری‌ای بوده‌اند که مرا گرفتار خود می‌کرده‌اند. عاشق شدن، آرمانی‌سازی، دعاها، قهر کردن‌ها، آشتی کردن‌ها و سکنی گزیدن در فعالیت

دانشگاهی همگی بخشی از پیشینه‌ی ارتباطات غنی من با ایده‌ها بوده است. از این‌رو، اندیشیدن به مفاهیم به عنوان چیزی که فرد می‌تواند با آن ارتباط داشته باشد، یکی از درون‌مایه‌های مهم این کتاب است.

در این خصوص، از نظر من کنایه‌آمیز است که در حالی که توصیف کردن کار بالینی به شدت گیرا است، کتاب‌هایی که درباره‌ی ایده‌ها هستند، اغلب خشک، فنی و دل‌مرده‌اند. اگر ایده‌ها، مانند مشاوره، در اساس اموری ارتباطی باشند، در این صورت هیچ دلیلی وجود ندارد که چنین باشد. من این کتاب را به عنوان متناظری فلسفی برای کتاب‌هایی نوشته‌ام که درباره‌ی موارد بالینی نوشته می‌شوند، که در آن نویسندگان کارشان را از رهگذر آشکار کردن سازمایه‌های شخصی و ارتباطی‌ای جان می‌بخشند که فرآیند یاری‌گری را به جنبش درمی‌آورد.

پیش از بحث کردن درباره‌ی مسائل فلسفی، بحث‌ام را با مروری انتقادی از تاریخ و وضعیت کنونی فرهنگ سلامت روان می‌آغازم. خوب است چارچوب فرهنگی اولیه‌ای را ارائه دهم تا ایده‌هایی را که در ادامه مورد بحث قرار می‌گیرند، بافتارمند کنم. در فصلی که موضوعات فلسفی را ارائه می‌دهم، توجهات گوناگونی را در حرفه‌های یاری‌گر برای پژوهش فلسفی مرور می‌کنم. این چهار پرسش فلسفی حال کلام این کتاب است: ۱- شناختن یک مراجع به چه معناست؟ ۲- چه چیز مشاوره را اثربخش می‌کند؟ ۳- حقایق در ارتباط مشاوره کشف می‌شوند یا پدید می‌آیند؟ ۴- آیا مشاوران باید ایده‌ی حقیقت را کنار بگذارند؟ به هر پرسش یک فصل اختصاص داده شده است. این فصل‌ها ساختار زیر را دارند: مسئله تعریف می‌شود، به اهمیت فردی و حرفه‌ای موضوع اشاره می‌شود؛ پرسش به صورت جامع مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ و بحثی درباره‌ی مسائل مرتبط و راه‌حل‌های ممکن ارائه می‌شود. طی بحث از این موضوعات، من بسیاری از تجربه‌ها و کشمکش‌های فکری‌ای را که این ایده‌ها را برای من مهم کرده‌اند روشن کرده‌ام. فصل پایانی سفر من و امیدهایی را که برای آینده‌ی حرفه‌های یاری‌گر در سر دارم خلاصه کرده است.

در سرتاسر کتاب، منظور من از حرفه‌های یاری‌گر، روان‌درمان‌گران، درمان‌گران و مشاوران هستند. تنها ملاحظه‌ای که در برگزیدن یکی از این اصطلاحات در جاهای خاصی از متن داشته‌ام دوری کردن از تکراری بوده که ممکن بود خواننده را آزار دهد. مدرک دکتری من در روان‌شناسی بالینی است، تا امروز حدود بیست سال است که در دپارتمان مشاوره استاد بوده‌ام، با یک مددکار اجتماعی ازدواج کرده‌ام، و مادر و مادرزیرگام هم

مددکار اجتماعی بوده‌اند. شاید به دلیل این پس‌زمینه‌ی چند-رشته‌ای است که هرگز از استدلال‌هایی که تمایزهای سفت و سخت را میان حرفه‌های یاری‌گر الزامی می‌کنند تأثیر نگرفته‌ام. مشاهده‌ی پیوسته‌ای که هنگام دهه‌ها کار در درمان‌گاه‌ها، بنگاه‌ها و بیمارستان‌ها داشته‌ام این بوده که حرفه‌های درمانی گفت‌وگویی گوناگون، دست‌کم در قلمروی سلامت روان، همه درباره‌ی موضوع واحدی هستند. در واقع، تفاوت‌هایی که درون یک حرفه‌ی یاری‌گر واحد وجود دارد از تفاوت‌های موجود میان رشته‌های مختلف بیش‌تر است. می‌توان گفت، من بیش‌تر فعالیت حرفه‌ای‌ام را به عنوان عضو افتخاری حرفه‌ی مشاوره سپری کرده‌ام. بنابراین، از اصطلاحات مشاوره در عنوان فصل‌ها و در سرتاسر این کتاب بیش‌تر از اصطلاحات بدیل استفاده کرده‌ام.

هرچند امیدوارم این کتاب برای درمان‌گران گفت‌وگو محور، دانش‌جویان، شاگردان و آموزگاران رشته‌های گوناگون سودمند و گیرا باشد، در حقیقت این اثر با گوشه‌ی چشمی به "انسان‌باوران آواره" (که می‌توان در همه‌ی حرفه‌های یاری‌گر پیدایشان کرد) نوشته شده است (Hansen, 2009a, p. 65). در این جا مجموعه عناصری آورده شده که می‌توانند به شما کمک کنند دریابید آیا یک انسان‌باور آواره هستید یا نه: (الف) ابهام در معنای نظام‌های انسانی را به یقین در تشخیص‌ها در فرایند یاری‌گری ترجیح می‌دهید؛ (ب) سویه‌های فنی فرهنگ، سلامت روان معاصر را خسته‌کننده و برای فهم غنی و پرمایه‌ی مراجعان طولانی می‌دانید؛ (ج) با وجود این که علم را ارج می‌نهدید، روان‌درمانی را یک هنر می‌دانید، که بیش‌تر عضوی از علوم انسانی است تا علوم طبیعی؛ (د) مراجعان‌تان را به عنوان کسانی می‌بینید که درگیر مسائل فهم‌پذیر زندگی‌اند، نه افرادی ناهنجار، بیمار، مریض یا ناتوان؛ و (ه) کاملاً مطمئن نیستید که در تحصیلات تکمیلی چه آموخته‌اید؛ امید داشته‌اید که آموزش‌تان فهم‌تان از انسان‌ها را پیچیده‌تر و چندبعدی‌تر کند، اما به جای آن اغلب به لحاظ فکری دچار ناامیدی شده‌اید زیرا مراجعان‌تان به خوشه‌ای از درنمون‌های ساده فرو کاسته می‌شدند که نسبت به تکنیک‌های درمانی پاسخ‌گو هستند.

اگر هر کدام از عناصر بالا پژواکی درون شما دارند، احتمالاً شما هم یک انسان‌باور آواره هستید، که حساسیت‌های انسان‌باورانه‌اش عملکرد او را درون فرهنگ سلامت روان فن‌سالارانه و پزشکی شده‌ی معاصر دشوار کرده است. امیدوارم این کتاب با یورش‌هایی که به سازمانه‌های مبهم، ناسازنما، پویا، پریزده کاری و فلسفی زندگی حرفه‌ای می‌کند، کمک کند تا عطش شما برای ژرفا و معنا در کارتان تأیید و برآورده شود.